

Čas a trpělivost v investování

Čas. Trpělivost.

Tento dopis bych chtěl věnovat k zamyšlení se nad těmito dvěma pojmy, u kterých cítím, že hrají významnou roli v investování. Jsem přesvědčený, že delší období a může to být právě investiční horizont či analýza před samostnou investicí, dává investorovi značnou výhodu na trhu.

Žijeme v době, kdy jsou jednotlivé trhy ovlivňovány a manipulovány. Velmi často se tak setkáváme s cenovými výchyly, které neodráží skutečnou hodnotu investice. Nově trvají delší dobu a na investory je tak větší tlak, ať už vnitřní či vnější, zda jejich investice byla správná. A tak dříve či později musí přijít ta otázka. **Udělal jsem investiční chybu?**

Pochybování a nejistota patří do našeho lidského života. To je naprosto v pořádku a neměli bychom se za to stydět či si vnitřně říkat, že nejsme dobří investoři, protože máme pochybnosti o našich minulých rozhodnutích a investičních krocích. Mnohem lepší přístup je, uvědomnění si současných emocí a pokládání otázek, které nás nasměrují k tomu, proč se tak cítíme. Jedině tak jsme schopni určit, zda se jedná o investici ke skutečnému přehodnocení anebo je to pouze šum. Ten je nejčastěji vyvoláván vnějším okolím, aktuálními zprávami z trhu a názory ostatních.

Neustále se přesvědčuji o tom, že v roli investora se musíme naučit věřit svému vlastnímu úsudku a stát si pevně za svými rozhodnutími. Jedině tak dokážeme odolávat laciným nabídkám, které se jeví jako lákavé příležitosti.

Stát si pevně za svým rozhodnutím však neznamená, že nesmíme měnit svá rozhodnutí a opravovat je. Mýlit se je lidské a investoři jsou jenom lidé.

Pokud se v dalších letech chceme věnovat zhodnocování peněz, musíme si přiznat, že ne všechna naše rozhodnutí budou správná. Cítím ale, že každé rozhodnutí - dobré i špatné, byť se tak může jevit jen po určitou dobu (tedy určitý čas) - by nás mělo posunout vpřed.

Co tím konkrétně myslím?

Je důležité mít a respektovat vnitřní systém rozhodovacích procesů a vlastní odpovědnosti za investiční rozhodnutí. Ve chvíli, kdy jsme vnitřně sladění s naším investičním rozhodnutím, tržní zprávy a vyslyšení rozdílných názorů s námi jen tak nezacloumá.

Rád k tomuto používám metaforu o stromu. Čím více rozumíme investici, tím hlouběji se kořeny stromu dostávají do půdy. Tržní zprávy mohou být jako vítr, možná nám setřesou nějaké listy a zlomí větve, ale kmen stromu stojí pevně.

Záleží tedy na nás, jak hluboce chceme náš strom nechat zakořenit. Jinými slovy to může znamenat, jak dlouho chceme studovat a analyzovat než se rozhodneme k určité investici.

V období sucha je pak rozhodující, zda jsou naše kořeny hluboko, aby dosáhly ke spodním vodám. Tak jako obtížně předpovídáme počasí, tak podobně nespolehlivě fungují předpoklady chování trhu. Máme sice určité indicie a můžeme se připravit na období sucha. To však může trvat mnohem déle, než jsme si mysleli a rázem je všechno jinak.

Toto jako investoři prožíváme často, okolnosti se v dnešním světě dynamicky mění. A nyní se opět vrátím k našemu rozhodovacímu procesu a stanovení si vlastní odpovědnosti investora.

Mnozí se totiž v těchto chvílích uchýlí k názorům, že se změnilы podmínky na trhu, že došlo k nepravděpodobné situaci, že tohle a támhleto. Chrání si správnost svého rozhodnutí a začínají ukazovat na ostatní. To oni!

Nebudu nyní rozebírat, zda v takovém případě spíše prodat investici či nadále držet. Chci tento dopis vést směrem k vnitřnímu rozhodovacímu procesu, který je mnohem podstatnější pro naši budoucí investiční dráhu. Pokud totiž začneme argumentovat "To oni", evidentně je náš investiční rozhodovací systém špatně nastavený.

Zda investor vyhodnotí svůj nákup/prodej jako neúspěšný a chybný, je jedna věc. **Druhou a mnohem důležitější je poučit se z této zkušenosti a nastavit u dalších investic procesy, které posunou vnitřní rozhodovací proces o tuto zkušenost.**

A k tomu dochází pouze ve chvíli, kdy neukazujeme na ostatní, ale na sebe. K tomu dochází až ve chvíli, kdy nechráníme svá rozhodnutí a netrváme vždy na tom, že jsme měli pravdu. Přiznáme, že jsme nebyli dostatečně zakořenění, že jsme se nechali strhnout trhem a davem, že jsme důsledně nezanalyzovali společnost a podmínky na trhu, že jsme nepředpokládali to, co bylo zřejmě možné předpokládat, že jsme byli slepí vůči těm a těm faktorům. A mohli bychom pokračovat.

Pokud uděláme chybnou investici, většinou se k tomu myšlenkově vracíme a vyčítáme si především, že jsme nevěnovali dostatek času podrobnějšímu průzkumu. Neměli jsme trpělivost, protože jsme si mysleli, že nám ujíždí vlak. Rychle jsme naskočili. Nechtěli jsme přijít o vynikající a lákavou příležitost. Chování ostatních investorů nám možná napovídalo, že děláme správnou věc. Čas však ukázal, že tomu tak nebylo.

Málo trpělivosti. Málo času.

Pokud chceme být dlouhodobě úspěšní, musíme věnovat čas a musíme být trpěliví ve výběru vhodné investice. Dnes, více než kdy jindy, je třeba být obezřetný k investičním příležitostem a pečlivě vybírat. Pečlivost v sobě zahrnuje kritické myšlení. Abychom mohli kriticky nahlížet na konkrétní investici, je třeba strávit na úkolem nějaký čas.

Čas, který dnes zdá se, nikdo nemá. Slyšíme to všude, od kolegů z práce i úspěšných podnikatelů. **Důrazně bych chtěl apelovat na tento rozmar, který se šíří přes všechny pracovní, podnikatelské i sportovní úrovně. Investor by měl respektovat časovou náročnost svých aktivit.** Jejich zkracování povede ke zvýšení rizika a v samotném konci ve špatné rozhodnutí a neúspěšnou investici.

Pokud se přistihneme, že zavíráme oči před blížící se událostí, zřejmě není s našimi investicemi něco v pořádku. Bude třeba, abychom si udělali průběžnou revizi svých investic a opětovně zhodnotili rizika a příležitosti. Úpravy budou v takovou chvíli nutné. **Potřebujeme mít své stromy více zakořeněné. Potřebujeme hloubku. Potřebujeme čas. Abychom to zvládli, potřebujeme trpělivost.**

V březnu 2016 jsem investoval poprvé do společnosti Qualcomm (QCOM) na úrovni 52 USD za akcii. Provedl jsem do té doby moji nejrozsáhlejší analýzu a skutečně jsem věřil, že QCOM je ta společnost, která je podhodnocena. Strávil jsem čas, abych se zakořenil. A ve chvíli, kdy jsem byl skutečně hluboko, jsem stále věřil, že je to nyní ta správná investice.

Ve chvíli, kdy se člověk zakoření dostatečně hluboko, může zjistit, že to není ta správná volba. Procitne. Zjistí si informace, které mu celou věc osvětlí a on zjistí, že taková investice nezapadá do jeho investiční strategie. Takový případ je ve skutečnosti mnohem častější. Spíše nacházíme příležitosti, které odmítáme. Je důležité naučit se říci "Ne". Nedělat nic, tedy neinvestovat, je také rozhodnutí investora. A velmi důležité.

Akcie QCOM padaly od roku 2014 z úrovně 80 USD za kus. Když jsem je na začátku roku 2016 analyzoval, neměl jsem jakýkoli zájem trefit dno. **Jsem toho názoru, že časování trhu by nemělo patřit do slovníku chytrého investora.** Krátce po své investici jsem zveřejnil na svém blogu základní informace, proč jsem se rozhodl investovat do Qualcommu.

V únoru 2017 jsem navyšoval svoji investici, tehdy byly akcie QCOM na ceně 56 USD za kus. Zjednodušeně řešeno, největším strašákem byl právní spor s Applem, kterému Qualcomm dodával čipy pro iPhony a Apple nechtěl platit tak velké peníze. Současně jsem v toto období publikoval další blogový článek, kde jsem rozepsal problematiku sporu blíže a nastínil své investiční myšlenky ke QCOM.

Rok po své investici jsem si procházel obdobím větru, který sebral listy z mého stromu a ulomil nějakou tu větev. Sledoval jsem však dění a moje investorská pozice byla v rámci QCOM stále velmi silná. Byl jsem připraven na velké sucho. Nikoli slepě. Nechtěl jsem akcie držet, i kdyby trakaře padaly, jen abych ospravedlnil svoji investici z roku 2016. Byl jsem kritický, ale zároveň jsem se sebou nenechal cloumat, jak zrovna foukal tržní vítr. A já viděl QCOM jako jedničku na trhu, která svoji pozici nejen ustojí, ale bude nadále určovat trendy budoucnosti v mikročipech.

QCOM v průběhu dvou let dostal dost za uši. Prošel si suchem. Apple s ním vypověděl smlouvu a do určitých iPhonů nasazoval čipy od Intelu. Byla to velká příjmová položka pro Qualcomm, kterou ztratil a cena akcie se dostala z maxim okolo 70 USD až pod 50 USD za kus. V takových chvílích jsem byl i já jako investor v mínusu s touto investicí. **Bylo to dvouleté plácání v bahně s obdobími sucha.**

Když začátkem dubna 2019 přišla podepsaná dohoda se společností Apple, který uzavřel šestiletý kontrakt s Qualcommem, rázem šla cena akcií QCOM na 80 USD za kus a pokračovala výše. Na konci dubna 2019 se pohybovala okolo 85 USD za kus.

Přiznám se, že mě tato zpráva velmi potešila. Nejprve člověku přicházejí myšlenky o zhodnocení investice a má velkou radost, že je v takovém plusu. Zhodnocení přibližně 157% na akciovém trhu v rámci stock pickingu. To považuji za úspěch.

Postupem času však člověk začne vnímat, že to nejlepší se ukrývá v rozhodovacím procesu. Ten cítím správný. A tak jsem šel myšlenkově nazpět, co se vlastně stalo v roce 2016 a jak jsem postupně pečoval o svůj vysazený strom a dal mu podmínky zakořenit se.

Vrátil jsem se a přečetl také komentáře k původnímu blogovému článku a e-maily. Pousmál jsem se, když jsem četl dotaz, zda je QCOM stále dobrá investice, když je cena vyrostla na 62 USD. Nevím, zda dotyčný nakonec zainvestoval anebo ne. Já jsem však rád, že už tehdy jsem o tom dal veřejně vědět a nabídl tak své myšlenky ostatním ke kritickému zvážení. A také proto jsem se rozhodl dál sdílet své myšlenky v oblasti investování.

Když jsem v dubnu 2019 publikoval příspěvek na sociálních sítích o své radosti z hodnocení investice QCOM, jedna z odpovědí, na kterou si pamatuji, byla: *"Konečně se to pohnulo! Článek jsem tenkrát četl."*

Ano, konečně se to pohnulo. Cítíte tam také ten "čas"? Trvalo to, ale dříve či později, se ukáže síla společnosti a její skutečná hodnota se odrazí na ceně. Tak funguje trh. A investor může i několik let vypadat jako trochu blázen, protože své pozice drží, ačkoli trh už několik let, jde proti němu.

A když nakonec přijde ten čas a trh ukáže svoji pravou tvář, rázem o něm veřejnost uslyší. Najednou se stal úspěšným investorem. Jak ale víme, tak to ve skutečnosti není. Trvalo dlouho než zasadil ten svůj strom a nechal ho pořádně zakořenit, aby přečkal všechny silné vichry a sucha. Ve vzduchu však cítil déšť a svému rozhodnutí věřil. Měl trpělivost počkat na déšť.

Jeden strom z nás samozřejmě úspěšného investora nedělá. A tak neusneme na vavřínech a pojďme o další krok dál. Úspěch je dlouhodobá kategorie a měli bychom k tomu tak přistupovat.

Úkol investorů tak metaforicky vidím v necházení míst, kde zasadit své stromy a nechat je pořádně zakořenit. V průběhu času možná zjistíme, že to nebyla správná volba místa, stejně jako investiční příležitosti. Jindy cítíme, že jsme tady správně. **Konkrétní místo ani samostatný strom však k našemu úspěchu nestačí. Potřebujeme dát stromu určitý čas. A k tomu budeme potřebovat trpělivost.**

Čas a trpělivost jsou velmi (kriticky) důležité v investování.

A když zrovna neanalyzuji investiční příležitosti nebo nečtu finanční dokumenty, každý den si dám čas, abych pěstoval svoji trpělivost. Věřím totiž, že mi dovolí stát se ještě lepším investorem.

Martin Rosulek

1. května 2019

Twitter: [@MartinRosulek](#)

E-mail: martin@digitalninomadstvi.cz

Web: www.DigitalniNomadstvi.cz

Tento dokument vyjadřuje názory autora v době, kdy byl napsán a je určen pouze a výhradně pro vzdělávací účely. Presentované informace neslouží jako konkrétní investiční či obchodní doporučení. Pokud jsou zde zmiňovány konkrétní finanční produkty, tak pouze za účelem studia. Nejedná o investiční doporučení. Investování je rizikové. Ve vlastním zájmu investujte jen ty prostředky, které si můžete dovolit okamžitě ztratit. Minulé historické výsledky nejsou zárukou budoucího vývoje.

© Copyright 2019. Všechna práva vyhrazena.

Tento dokument není možné použít v jakékoliv publikaci, není možné jej dále šířit, distribuovat, ani kopírovat bez předchozího písemného souhlasu autora.
